
Карары

Поспелово авылы

КАРАР

№ 190

«29» 2019 елның ноябре

Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Поспелово авыл жирлеге составына керүче торак пунктларда гражданнар жыенын эзерләү һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясын, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ЗРТ номерлы Татарстан Республикасы Законын һәм Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Поспелово авыл жирлеге муниципаль берәмлеге Уставының 22 статьясын, Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Поспелово авыл жирлеге советын гамәлгә ашыру максатларында

Карар:

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының "Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Поспелово авыл жирлеге составына керүче торак пунктларда гражданнар жыенын эзерләү һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында" 2007 ел, 1 нче кушымта
2. Әлеге карар рәсми басылып чыгарга тиеш.
3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Рәис

А. Р. Портнов

Кушымта № 1
Совет карарына
Поспелово авыл жирлегенә № 190
от «29» ноябрь 2019 ел.

**Әзерлек һәм үткәрү тәртибе турында нигезләмә
кергән торак пунктларда гражданнар жыены
Поспелово авыл жирлегенә составына
Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы**

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районының Поспелово авыл жирлегенә составына керүче торак пунктларда гражданнар жыенын әзерләү һәм уздыру тәртибе турында (алга таба – нигезләмә) 06.10.2003 ел, № 131-ФЗ Федераль законның 25.1 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы һәм Татарстан Республикасы Алабуга муниципаль районы Поспелово авыл жирлегенә муниципаль берәмлегенә Уставының 22 статьясы нигезендә эшләнә.

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Халык жыены гомуми, тигез һәм турыдан-туры ихтыяр белдерү нигезендә үткәрелә.

1.2. Гражданнар жыенында торак пунктта яшәүчеләр, даими яки нигездә аның территориясендә яшәүчеләр, яшәү урыны буенча әлеге торак пунктта теркәлгән һәм сайлау хокукына ия кешеләр катнаша ала.

1.3. Гражданнар жыенында катнашу ирекле һәм ирекле.

1.4. Гражданнар жыенда шәхсән үзе катнаша һәм аларның һәркайсы бер тавышка ия.

1.5. Халык жыены халык тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү максатыннан үткәрелә.

1.6. Әгәр торак пунктта әлеге торак пунктта сайлау хокукына ия кешеләргә яртысыннан артыгы бер үк вакытта бергә булу мөмкинлегенә булмаса, Устав нигезендә гражданнар жыены этаплап уздырыла.

Гражданнар жыены вәкаләтләре

1.7. Гражданнар жыены түбәндәге мәсьәләләр буенча үткәреләргә мөмкин:
күрсәтелгән торак пункт составына башка жирлек (муниципаль район) территориясенә кертә торган жирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча торак пунктта (әлеге торак пункт составына керә) күрсәтелгән торак пункт территориясен башка жирлек (муниципаль район) территориясенә кертүне үз эченә алган жирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча);

авыл жирлеге составына керүче торак пунктта элеге торак пункт территориясендә үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча;

авыл торак пункттында авыл жирлеге старостасы кандидатурасын тәкъдим итү, шулай ук авыл жирлеге старостасы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мәсьәләсе буенча фикер алышу булды;

авыл торак пункттында гражданнар жыены шулай ук муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргәндә конкурс комиссиясе составына кандидатуралар тәкъдим итү максатларында үткәрелергә мөмкин.

Гражданнар жыенын матди һәм оештыру ягынан тәмин итү

1.8. Жыен муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан тәмин ителә.

1.9. Жыенга әзерлек һәм аны үткәрү белән бәйле чыгымнар муниципаль берәмлек бюджеты хисабына башкарыла.

2. Гражданнар жыенын чакыру тәртібе

Халык жыены үткәрү инициативасы

2.1. Халык жыенын үткәрү инициативасы-торак пунктта:

муниципаль берәмлек башлыгы;

- сайлау хокукына ия булган, гражданнар жыенында катнашу хокукына ия булган 10 кешедән дә ким булмаган торак пунктта яшәүчеләр (ягъни Россия Федерациясенә эшкә сәләтле гражданны, даими яки күбесенчә торак пункт территориясендә яшәүче, яшәү урыны буенча бу торак пунктта теркәлгән, 18 яшькә җиткән чит ил гражданны, шулай ук торак пункт территориясендә даими яисә күбесенчә яшәүче һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенә халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә хокукка ия булган чит ил гражданны).

2.2. Торак пунктта яшәүчеләрнең инициативасы язылу кәгазе (1 нче кушымта) яисә инициатив төркем жыелышының беркетмәсе рәвешендә рәсмиләштерелергә тиеш, анда жыен үткәрү инициативасын күрсәтү турында Карар кабул ителде, аларда күрсәтелгән булырга тиеш:

гражданнар жыенына чыгарыла торган мәсьәләләр;

гражданнар жыенын үткәрүнең тәкъдим ителгән вакыты;

гражданнар жыенын чакыру турындагы инициативаны хуплаучы һәр гражданның паспорт сериясе һәм номеры, яшәү урыны, аның имзасы һәм имзасын кертү датасы.

2.3. Жыенны үткәрү инициативасын хуплау өчен жыелырга тиешле имзалар саны сайлау хокукына ия булган, даими яки нигездә яшәүче, торак пункт территориясендә яшәү урыны буенча теркәлгән гражданнар санынан 5 процент тәшкил итә, ләкин 10 имза була алмый.

2.4. Язылу кәгазьләре имзалар жыючы зат тарафыннан таныклана, таныклау датасын, фамилиясен, атасының исемен, туган датасын, паспорт номерын һәм сериясен, яшәу урынын күрсәтеп, муниципаль берәмлек башлыгына жиберелә.

Гражданнар жыенын үткәру турында Карар кабул итү тәртибе

2.5. Инициатив төркем тарафыннан чакырыла торган гражданнар жыены муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары белән (2 нче кушымта), ә муниципаль берәмлек башлыгы инициативасы белән – муниципаль берәмлек башлыгы карары белән (3 нче кушымта) барлык кирәкле документлар кергән көннән 30 көн эчендә билгеләнә.

2.6. Муниципаль берәмлек башлыгы яисә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы аның максатка ярашлы булмавы сәбәпләре буенча гражданнар жыенын үткәрдән баш тартырга хокуклы түгел.

2.7. Гражданнар жыенына чыгарылган мәсьәлә (гражданнар жыены этаплары) Россия Федерациясе законнарына һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килмәскә тиеш. Халык жыены мәсьәләсе аны күп итеп аңлату мөмкинлегеннән чыгып эшләнергә тиеш, ягъни аңа бары тик бертөсле җавап кына бирергә мөмкин булыр иде.

2.8. Гражданнар жыенын билгеләү, аны күчерү турындагы карарны рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) тәртибе муниципаль берәмлек уставы белән билгеләнә һәм муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка җиткерү) өчен муниципаль берәмлек уставында каралган тәртиптә басылып чыга (халыкка җиткерелә).

Муниципаль берәмлек башлыгы карарында яисә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карарында гражданнар жыенын үткәру турында күрсәтелә: халык жыенына чыгарыла торган мәсьәлә; гражданнар жыенын уздыру вакыты һәм урыны турында мәгълүмат; жыенны оештыручы - муниципаль берәмлек органының структур бүлекчәсе турында мәгълүмат.

2.9. Алабуга муниципаль районы Поспелово авыл җирлеге башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет) муниципаль берәмлек башлыгының гражданнар жыенын үткәру турындагы карары яисә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары нигезендә сайлау хокукына ия булган торак пунктта яшәүчеләр исемлеген төзи; гражданнар жыенына мәгълүмати материаллар эзерли; муниципаль берәмлек халкына массакүләм мәгълүмат чараларында һәм башка ысуллар белән гражданнар жыены турында хәбәр итә (4 нче кушымта).

Башкарма комитет гражданнар жыенын үткәру өчен биналар бирергә тиеш.

2.9.1. Гражданнар жыены барышында торак пунктта яшәүчеләрнең исемлеген бүлү һәм халык жыенын үткәру датасын билгеләү территориаль, вакытлы билгеләр, шулай ук башка очракларда мөмкин.

2.9.2. Торак пунктта яшәүчеләрнең исемлеген бүлү тәртибе гражданнар жыенын билгеләү турында муниципаль актта күрсәтелә (5,6 нчы кушымталар).

2.9.3. Торак пунктта яшәүчеләр халык жыены (гражданнар жыены этаплары) вакыты һәм урыны турында алдан ук хәбәр ителә. Гражданнар жыенын (гражданнар

жыены этапларын) билгеләү турында карар, гражданнар жыенын (гражданнар жыены этапларын) үткәрү вакыты һәм урыны гражданнар жыены (гражданнар жыены этапларын) үткәрелгән датага кадәр 5 көннән дә соңга калмыйча басылып чыгарга тиеш. Гражданнар Жыенының этапларын үткәрү вакыты һәм урыны бер карарда яисә халык жыенын билгеләү турында карарда күрсәтелә.

2.9.4. Халык жыенын этаплап уздырган очракта, жыен этаплап уздырыла, гражданнар жыенын үткәрү турында Карар кабул ителгән көннән бер айдан да артмый. Халык жыены этапларын күчөргәндә, гражданнар жыенын 3 көннән дә соңга калмыйча күчөрү турында карар жыенны уздыру билгеләнгән датага кадәр һәм бер ай вакыт эчендә закон нигезендә жыен үткәрелергә тиеш булган датага кадәр кабул ителергә тиеш.

2.9.5. Гражданнар жыенына 3 көннән дә соңга калмыйча, муниципаль берәмлек органының структур бүлекчәсендә гражданнар жыены карарына чыгарыла торган материаллар белән танышырга хокуклы. Әлеге нигезләмә, шулай ук алырга, аларның күчөрмәләре.

2.10. Гражданнар жыены турындагы Нигезләмә нигезендә, халык жыенын үткәрү датасы соңрак вакытка күчөрелергә мөмкин. Халык жыенын уздыру датасын 3 көннән дә соңга калмыйча күчөрү турында Карар кабул ителергә тиеш.

3. Гражданнар жыенын үткәрү тәртибе

3.1. Жыенга килгән гражданнар торак пунктта яшәүчеләр исемлегенә кертелгән һәм сайлау хокукына ия булган затларны теркәү өчен муниципаль берәмлек башлыгы вәкаләтле зат тарафыннан теркәлә. Исемлектә гражданның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган елы, яшәү урыны, паспорт сериясе һәм номеры күрсәтелә.

3.2. Жыенда катнашырга теләк белдергән башка гражданнар, жыенда тикшерелә торган мәсьәләләргә хәл итү эшчәнлекләре, матбугат һәм башка массакуләм мәгълүмат чаралары вәкилләре катнашында да хәлиткеч тавыш бирү хокукынан башка мөмкин.

3.3. Сайлау хокукына ия торак пунктта яшәүчеләр исемлегендә төгәлсезлекләр ачыкланган очракта, торак пунктта яшәүче кеше әлеге муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан Граждан шәхесен раслаучы документ (Россия Федерациясе гражданы паспорты, хәрби билет, чит ил гражданы паспорты, Россия Федерациясендә яшәүгә рөхсәт, Россия Федерациясендә вакытлыча яшәүгә рөхсәт һ. б.) булганда теркәлә һәм жыенда катнашу рөхсәт ителә.)

3.4. Гражданнар жыены анда сайлау хокукына ия булган торак пунктта яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы катнашуга хокуклы. Кворум булмаганда, гражданнар жыенын үткәрүнең яңа датасын билгеләү муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан башкарыла. Бу очракта гражданнар жыены 3 көннән дә иртәрәк үткәрелмәскә тиеш.

3.5. Гражданнар жыены этаплап уздырылган очракта, гражданнар жыены жыенның аерым этапларында гражданнарның теләсә кайсы килгән очракта да

хокуклы, аннан соң барлык уздырылган этаплар йомгаклары буенча тавышларны санап, ягъни мондый жыен бердәм булып кала.

3.6. Гражданнар жыенында тавыш бирү ачык яисә яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирү формасы турындагы карар жыен белән кабул ителә.

3.7. Гражданнар жыенында катнашу өчен теркәлгән гражданга яшерен тавыш бирүне уздырганда тавыш бирү өчен бюллетень (7 нче кушымта) бирелә .

3.8. Гражданнар жыенында муниципаль берәмлек башлыгы яисә ачык тавыш бирү юлы белән сайланган башка зат рәислек итә ала. Рәислек итүче кандидатураларын гражданнар жыенында катнашучылар тәкъдим итәргә хокуклы.

3.9. Гражданнар жыены Сәркатипне һәм хисап комиссиясен сайлый. Хисап комиссиясе әгъзалары саны кимендә өч кеше була алмый.

Хисап комиссиясенә рәислек итүче керә алмый.

Хисап комиссиясе:

- 1) торак пунктта яшәүчеләр жыенына килүче гражданнарны теркәүнен дөреслеген, кирәк булганда, аларның гражданнар жыены эшендә катнашу хокукын тикшерә;
- 2) гражданнар Жыенының кворумын билгели (гражданнар жыены этапларын үткәрүдән тыш);
- 3) тавыш бирү мәсьәләләре буенча аңлатмалар бирә;
- 4) тавышларны саны һәм тавыш бирүгә йомгак ясый (гражданнар жыены этапларын үткәрүдән тыш);
- 5) тавыш бирү йомгаклары турында беркетмә төзи (гражданнар жыены йомгаклары буенча);
- 6) рәислек итүчегә тавыш бирү нәтижәләре белән материаллар (беркетмә, жыенда катнашучы гражданнар исемлеге) тапшыра.

3.10. Гражданнар Жыенының көн тәртибенә өстәмә мәсьәләләр рәислек итүче, муниципаль берәмлек башлыгы, гражданнар жыенында катнашу хокукына ия гражданнар тарафыннан кертелә ала. Көн тәртибенә чакырылыш инициаторлары тарафыннан кертелгән сораулар мәжбүри рәвештә кертелә. Күрсәтелгән мәсьәләләр беренче чиратта карала. Халык жыенының көн тәртибенә өстәмә мәсьәләләрне кертү турында карар, әгәр аның өчен жыенда катнашкан гражданнарның яртысыннан да ким булмаган өлеше тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

3.11. Гражданнар жыены вакытында шулай ук муниципаль берәмлек башлыгы яисә ачык тавыш бирү юлы белән сайланган башка зат, гражданнар жыенында теркәлгән катнашучылар саныннан гади күпчелек тавыш белән, рәислек итә ала. Рәислек итүче кандидатураларын жыенда катнашучылар тәкъдим итәргә хокуклы.

3.12. Гражданнарның этаплап жыенында тавыш бирү ачык яисә ябык (яшерен) булырга мөмкин.

Тавыш бирү формасы турында карар гражданнар жыены этабында кабул ителә.

3.13. Гражданнар жыенын уздыру этапларының һәркайсында этаплап жыен уздырганда хисап комиссиясе арасыннан гражданнарның ачык тавыш бирү нәтижәләре буенча Хисап комиссиясенә бер әгъзасы сайлана, алар кворумны һәм йомгаклау тавышларын санаганда комиссия составында эшләчәк.

3.14. Жыенда рәислек итүче тарафыннан ачыла. Гражданнар жыенында рәислек итүче гражданнар жыенын үткәрүне оештыра, тәртипне хуплый, хисап комиссиясе эшен координацияли, фикер алышына торган мәсьәләләр буенча чыгыш ясау өчен сүз бирә, тавыш бирүнең билгеләнгән тәртибен тәэмин итә.

3.15. Гражданнар жыенында сәркәтип тарафыннан беркетмә алып барыла, анда күрсәтелә: халык жыенын үткәрү датасы, вакыты һәм урыны, торак пунктта яшәүче гражданнарның гомуми саны, сайлау хокукына ия гражданнар саны, катнашучылар саны, көн тәртибе, чыгышларның кыскача эчтәлеге, карала торган мәсьәләләр буенча тавыш биргән гражданнар саны (8 нче кушымта).

3.16. Халык жыенын этаплап уздырганда гражданнар Жыенының һәр этабында беркетмәләр (9,10 нчы кушымталар) алып барыла, алар алга таба гражданнар Жыенының уздырылган этаплары йомгаклары буенча жыенның бер йомгаклау беркетмәсенә (11 нче кушымта), шулай ук хисап комиссиясе беркетмәләренә (12,13 нче кушымталар) тутырыла, алар шулай ук гражданнар Жыенының һәр этабында тавышларны санау нәтижәләре буенча Хисап комиссиясенә бер йомгаклау беркетмәсенә (14 нче номерлы беркетмә) тутырыла.

3.17. Гражданнар Жыенының йомгаклау беркетмәсендә гражданнар жыены этапларының датасы, урыны һәм вакыты, көн тәртибе, гражданнар жыены этапларында катнашкан гражданнарның гомуми саны турында белешмәләр, гражданнар жыены этаплары нәтижәләре буенча тавыш бирүнең йомгаклау нәтижәләре бар. Йомгаклау беркетмәсе жирлек башлыгы кул куя торган гражданнар жыены карарын рәсмиләштерү өчен нигез булып тора.

3.18. Беркетмәгә жыенда рәислек итүче зат, жыен секретаре кул куя һәм муниципаль берәмлек башлыгына тапшырыла. Беркетмәгә жыенда теркәлгән катнашучылар исемлеге теркәлә.

3.19. Гражданнар Жыенының уздырылган этаплары йомгаклары буенча Хисап комиссиясенә йомгаклау беркетмәсендә гражданнар жыены этапларын үткәрү датасы, урыны һәм вакыты, көн тәртибе, үткәрелгән этаплар саны, халык жыеннарының үткәрелгән этаплары буенча хисап комиссиясе беркетмәләре саны, жыенны уздыру өчен билгеләнгән территориядә яшәүче гражданнарның гомуми саны, жыен эшендә катнашкан гражданнарның гомуми саны, жыен эшендә катнашкан гражданнарның гомуми саны, алар өчен бирелгән тавышларның гомуми саны, аңа каршы тавышларның гомуми саны.

3.20. Йомгаклау беркетмәсенә хисап комиссиясе рәисе һәм хисап комиссиясе әгъзалары кул куя һәм муниципаль берәмлек башлыгына тапшырыла.

4. Халык жыены карарлары

4.1. Гражданнар жыены карары кабул ителгән дип санала, әгәр аның өчен тавыш бирсәләр жыенда катнашучыларның яртысыннан артыгы, сайлау хокукына ия булган.

4.2. Жыенда кабул ителгән карарлар муниципаль хокукый актлар булып тора, муниципаль берәмлек башлыгы тарафыннан имзалана һәм Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш.

4.3. Жирле үзидарэ органнары һәм жирле үзидарэнең вазыйфаи затлары гражданныр жыенында кабул ителгән карарларның жирлек уставы белән билгеләнгән вәкаләтләрне чикләү нигезендә үтәләшен тәәмин итәләр.

4.4. Жыенда кабул ителгән карар жыенда башка карар кабул итү юлы белән юкка чыгарылырга яки үзгәртелергә мөмкин яки суд тәртибендә гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин.

4.5. Гражданныр жыенында кабул ителгән карарлар рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш һәм муниципаль хокукый актлар таләпләре нигезендә рәсмиләштерелә.

4.6. Әгәр торак пунктта яшәүчеләрне турыдан-туры ихтыярыый белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль хокукый акт кабул итү (бастырып чыгару), күрсәтелгән актны кабул итү (бастырып чыгару) компетенциясенә керә торган жирле үзидарэ органы яисә жирле үзидарэнең вазыйфаи заты гражданныр жыенында кабул ителгән карар үз көченә кергән көннән соң 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән срок өч айдан да артмаска тиеш.

Гражданныр жыены карарларын үтәү

4.7. Жыенда кабул ителгән карарлар торак пункт территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфаи затлары яисә жирле үзидарэ органнары тарафыннан раслауга мохтаж түгел.

4.8. Жыенда кабул ителгән карарларның үтәлмәве закон нигезендә жаваплылыкка тартыла.